

Перелік використаних джерел

1. Андрейцев В.І. Правовий режим землі як основного національного багатства (Коментар до ч. 1 ст. 1 Земельного кодексу України) / В.І. Андрейцев // Законодавство України: Науково-практичні коментарі. – 2002. – №4.
2. Беспалько Р.І. Основи управління землевпорядним виробництвом: навч. посібник / укл. Р.І. Беспалько, І.І. Казімір, С.Ю. Хрищук. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. – 304 с.
3. Беспалько Р.І. Історія земельних відносин та землеустрою в Україні: навч. посібник / укл. Р.І. Беспалько, Р.І. Романко. – Чернівці: Рута, 2008. – 104 с.
4. Беспалько Р.І., Черлінка В.Р. Основи землевпорядкування та землекористування: навч. посібник / Р.І. Беспалько, В.Р. Черлінка. – Частина 2. – Чернівці: Рута, 2005. – 73 с.

Мар'яна Фаб'янчук

студентка спеціальності «Геодезія та землеустрій»,
освітній ступінь «бакалавр»

Науковий керівник: **Додурич В.В.**

старший викладач кафедри геодезії та землеустрою,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Одним із основних завдань реформи децентралізації є посилення ролі територіальних громад із наданням їм права самим розпоряджатися землями, котрі перебувають як у межах населених пунктів, так і поза ними. У статті досліджено тенденції розвитку правових аспектів реформи децентралізації у сфері земельних відносин. Проаналізовано проблеми законодавчого забезпечення реформи децентралізації.

Питання децентралізації повноважень знайшло відображення в Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, схваленій Розпорядженням Кабінету Міністрів України №333р від 01 квітня 2014 року [1]. У ній зазначається, що однією з нагальних проблем розвитку місцевого самоврядування є подолання його відстороненості від

вирішення питань у сфері земельних відносин. Для її розв'язання пропонується надання органам місцевого самоврядування базового рівня повноважень у вирішенні питань забудови (відведення земельних ділянок, надання дозволів на будівництво, прийняття в експлуатацію будівель), визначення матеріальною основою місцевого самоврядування майна, зокрема землі, що перебуває у власності територіальних громад сіл, селищ, міст (комунальній власності), та належної бази оподаткування, а також надання територіальним громадам права розпоряджатися земельними ресурсами в межах своєї території, об'єднувати своє майно та ресурси в рамках співробітництва територіальних громад для виконання спільних програм та ефективнішого надання публічних послуг населенню суміжних територіальних громад.

На сьогоднішній день питаннями земельних відносин органи місцевого самоврядування можуть займатися, виключно в межах населених пунктів. Цю систему потрібно вже змінювати, передавши основні права розпоряджатися земельними ресурсами органам місцевого самоврядування, територіальним громадам, а за державою залишити право забезпечувати контроль за раціональним використанням земельних ресурсів.

Значною частиною матеріальної бази громади є саме земельні ресурси, і вони не повинні обмежуватися населеними пунктами. Сільські, селищні та міські ради повинні розпоряджатися землями, розташованими за межами населених пунктів [5].

Вони повинні розпоряджатися ділянками не як тимчасові розпорядники земель державної власності, а як повноцінні власники комунальних земель. Для цього вказані землі слід передати територіальним громадам. Інакше є ризик, що з часом держава передумає і передасть ці повноваження іншим органам.

Комунальну ж власність забрати у державну без рішення територіальної громади не так просто. Згідно із статтею 143 Конституції України повноваження

з управління комунальною власністю здійснюють винятково територіальні громади безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування.

Станом на сьогодні розроблено три законопроекти [2–4], які пропонують вирішити питання передачі права розпоряджатися державними землями за межами населених пунктів на якомога нижчий рівень:

1. Законопроект «Про деякі заходи щодо посилення ролі територіальних громад в управлінні земельними ресурсами», внесений депутатами О. Кулінічем та В. Лунченком.

2. Законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування у сфері земельних відносин», внесений депутатами І. Кириленком, В. Івченком, О. Бакуменком, Д. Шлемком, Ю. Дерев'янком, В. Арешонковим, О. Кодолою та І. Мірошніченком

3. Законопроект «Про внесення змін до Земельного кодексу щодо порядку розпорядження землями державної власності», внесений депутатом Ю.Дерев'янком.

Принципова відмінність між законопроектом, внесеним О. Кулінічем та В. Лунченком, та законопроектом, внесеним І. Кириленком полягає в тому, що перший пропонує передати державні землі за межами населених пунктів у комунальну власність, другий – надати сільським, селищним та міським радам ці землі у розпорядження, залишаючи їх державними.

Другий законопроект пропонує передати радам в розпорядження державні землі не в повному обсязі, а обмежитися землями сільськогосподарського призначення, землями для ведення водного господарства та дачного будівництва.

Третій законопроект, внесений Дерев'янком, вирішує лише одну точкову проблему – обмеження компетенції Держгеокадастру і передавання

сільськогосподарських земель у розпорядження 13 райдержадміністрацій. Про вирішення проблем місцевого самоврядування в даному випадку навіть не згадується.

Дієва децентралізація – це не передавання повноважень від одного органу, керівник якого призначається у Києві, до іншого органу з таким же керівництвом. Децентралізація має на меті створення такого механізму державного устрою, який дозволяв би вирішувати усі важливі питання на місцях за активної участі жителів без зайвого втручання органів виконавчої вертикалі. Вирішувати, кому продати, подарувати чи надати в оренду ділянку, – це справа органів, які мають безпосереднє відношення до населення і контролюються ним. Управління державними землями повинно бути спущене на якомога нижчий рівень.

Перелік використаних джерел

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні» від 01 квітня 2014 року №333р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>.
2. Проект Закону «Про деякі заходи щодо посилення ролі територіальних громад в управлінні земельними ресурсами» №1159 від 02 грудня 2014 року.
3. Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування у сфері земельних відносин» №1252 від 04 грудня 2014 року.
4. Проект Закону «Про внесення змін до Земельного кодексу щодо порядку розпорядження землями державної власності» №1139 від 01 грудня 2014 року.
5. Біленко С.Б. Децентралізація:земельні аспекти / С.Б. Біленко. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.epravda.com.ua/columns/2014/12/12/512464/>